

Aplankyti parodą, kurių tiesiog nebūna. Išvysti kūrinius, kurių panevėžiečiai matė mažai arba išvis nematė. Savo apsilankymu išreikšti pagarbą miesto kultūros didiesiems. Tokią unikalią galimybę suteikia Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka – čia atidaryta skulptoriaus Algimanto Vytėno ir jo sūnaus tapytojo, grafiko Teodoro Vytėno ekspozicija „Juozo Miltinio veidai“.

Tėvo sėkmė ir improvizacijos

„Jau mano jaunystėje gyvavo Juozo Miltinio mitas. Esą maestro labai griežtas, su juo menki *šposai*. Daug dailininkų bandė tapyti J. Miltinio portretą – neįtikdavo. Aš pats nedrįsau prašyti pozuoti, tačiau aiškiau pamatyti režisierių man padėjo aktoriai – ypač šviesios atminties Algirdas Paulavičius. Jis ir nupasakojo, kad maestro jau praplikęs, tačiau tai bando slėpti. Atsimenu, mano darbo rezultatą J. Miltinis išvydo Vilniuje. Klausia: kas nulipdė? Jam atsako: panevėžietis skulptorius. Liepė Vaclovui Blėdžiui pakviesti mane į svečius. Nusipirkau naują kostiumą, nuėjau. Miltinis ir sako: „Leisk apkabinti, pabučiuoti – esi didelis menininkas. Kaip tau taip pavyko parodyti mano charakterį?“, – pirmąją pažintį prisimena A. Vytėnas.

Vėliau tų Miltinio portretų buvo ne vienas. Bibliotekoje pristatomi tapybos darbai, tarp jų – ir tas, kurio neleido sunaikinti A. Vytėno žmona Jūratė. Pats menininkas kažkodėl kuklinasi: „Atleiskite, esu skulptorius – ne dailininkas“.

Tapybos darbams – apie 20 metų. Tačiau ilgai pabuvę sudėti dėžėse, ištraukti į dienos kitomis akimis priverčia į juos žvelgti ir patį autorių.

„Miltinis – labai dėkinga, spalvinga asmenybė, menininkui suteikia galybę būdų ją atvaizduoti. Iš čia – ir spalvos kūriniuose. Kita vertus, mano uždavinys buvo ne modernumas, o perteikti bruožus ir charakterį. Panašumas svarbu, bet svarbu ir interpretacija“, – įsitikinęs A. Vytėnas.

Jo improvizacijose – Miltinis režisierius, Melpomenės globotinis, spektaklio „Edipas“ dirigentas, Volponė... Pastarasis personažas buvo ypač svarbus režisieriui – jį suvaidino ir pats.

„Nes galėjo pasikolioti su visais ir iš visko, išsirekti su tokiu malonumu“, – prisimena J. Miltinio dramos teatro aktoriai Asta Preidytė ir Rimantas Teresas.

Kita sūnaus spalva

Kita karta – kita spalva. Teodoro Vytėno Juozas Miltinis priešingai negu tėvo – juodai baltas,

sukurtas ne teptuku, o naudojant kartoną. Žiūrovą iškart pagaunančiomis liūdnomis akimis.

„Kai Miltinis mirė, buvau labai mažas. Tačiau jį mačiau tėvo darbuose. Kodėl nėra spalvų? Norėjau atspindėti skurdų, sudėtingą, sunkų menininkui sovietmetį. Be to, neturėjau dažų ir teptukų, – juokauja. – Kita vertus, palieku erdvės žiūrovo interpretacijoms – būtų labai malonu sulaukti grįžtamojo ryšio“.

„Iš tiesų kalbėti apie savo meną negalima, nes tai jau kitas žanras – literatūra. Lai sprendžia žiūrovas“, – sūnui visiškai pritaria tėvas.

Nustojo būti ilgalaikis

„Su Algimantu mus supažindino Algirdas Paulavičiaus. Už tai jam esu labai dėkingas. Man labai malonu matyti, kaip darbai gimė, tobulėjo. Maloniai nustebino Teodoras. Vadinasi, dinastija tęsiasi. Sakoma, kad genialumas paaiškėja po 200 metų. Anot Miltinio, – po 100. Šiandien čia matau Miltinį. Tikrą. Tai genialu ir turi išliekamąją vertę. Man labai brangu, kad galiu prisiliesti prie jūsų abiejų kūrybos“, – pagyrų autoriams negailėjo aktorius R. Teresas.

„Gaila, tačiau dabar menas nustojo būti ilgalaikis. Viskas laikina – žmogus kitokiam neturi ar neskiria laiko. Tradicinis portretas sudomintų, jei būtų aptepliotas šūdais. Kaip ir tradicinis spektaklis. Įspūdį žiūrovams padarytų, tik jei aktorius scenoje užpakalį parodytų ar nusišlapintų“, – savo matymu dalijasi A. Vytėnas.

Ypač jaunimas

Dviejų kartų menininkų parodą „Juozo Miltinio veidai“ bibliotekoje, II aukšte, galima apžiūrėti iki spalio 14 dienos.

„Viliamės, kad šį terminą pratęsime – kūrinius toliau rodysime kitoje erdvėje, nes norime, kad juos pamatytų kuo daugiau žmonių“, – sako Komunikacijos ir kultūros skyriaus vedėja Jurga Žilytė.

„Ypač jaunimas“, – pritaria vienas parodos autorių A. Vytėnas.

Asta Sarapienė

Komunikacijos specialistė

